ANUL I. Budapesta, Miercuri 23 Maiu (5 Iunie) 1907 NRUL 113

LUPTA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 73—21. —

Proprietar: Dr. TEODOR MIHALI.
Director: Dr. ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD.
Editor: Dr. AUREL VLAD.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., Rottenbiller-u. nr. 5 b. I.
Inserțiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Iubileul.

(F.) Și în viața omului de rând este un moment însemnat ziua aniversării de 40 de ani a începutului unei funcțiuni publice. Cu atât mai mare importanță are aniversarea a 40-a a încoronării unui Monarh. A domni peste țări și neamuri timp de patru decenii este în sine o misiune grea. Mult mai greu înse decât pentru oricare alt domnitor din lume este pentru capul încoronat al Monarhiei Austro-Ungare să stăpânească spre fericirea țărilor și spre mulțumirea popoarălor sale.

Majestatea Sa, Impăratul și Regele Francisc Iosif I, pe lângă grijile și greutățile stăpânirei, a îndurat și ca om nesfârșite necazuri și suferințe.

Bunul Dumnezeu i-a dat înse putere, spre a le suporta toate în vigoare, l'a învrednicit să-și poată serba peste câteva zile aniversarea de patru decenii a încoronării sale ca rege apostolic al Ungariei.

In restimpul acesta Maghiarii au făcut în țara aceasta tot, ce au voit. Neamurile nemaghiare, cari la anul 1848 s'au luptat, urmând tradițiilor moștenite din bătrâni, pe partea dinastiei, în contra Maghiarilor, au suferit nesfârșite fărădelegi, asupriri și umilințe. Maghiarii singuri aveau intrare la monarh, ei singuri treceau de factor politic de seamă în Ungaria.

Nemaghiarii erau dați pradă utopiei maghiarizării.

Când Maghiarii prin intrigi și prin șiretlicuri mincinioase nu puteau stoarce nouă concesiuni, nouă privilegii dela domnitor, începeau să amenințe.

Nemaghiarii gemeau în cătușile nemăngăiatei robii politice.

Obraznicu mănâncă praznicu! s'a adeverit și în trecutul acesta „constituțional" de 40 de ani.

Dar cași omul, căruia îi merge prea bine, astfel și clica feudală maghiară s'a îmbuiecit, a început să nu-și încapă în piele. Țara, cu toate instituțiunile ei era dată pe mâna lor, constituția nu exista, decât pentru ei. S'au încrezut, au voit să usurpeze puterea suverană, ce numai Monarhului îi compete într'un stat monarhic. Au pretins, ca domnitorul să renunțe și la dreptul său de suprem șef al armatei și cu încetul la toate prerogativele Sale, cedându-le consorțului ohlocratic, de demagogi feudali, ce se supranumesc „națiune".

Atunci Monarhul și-a adus aminte de popoarele nemaghiare și a lansat idea sufragiului universal. De-odată au amuțit toți stâlpii „națiunei", cari până atunci pretindeau mai cu vehemență reforma „radicală" și „democratică" a dreptului electoral. Și au încercat, încearcă și vor mai încerca să zădărnicească introducerea sufragiului universal.

Bunul Dumnezeu a voit, ca jubileul Monarhului să cadă chiar pe timpul, când desnădejdea trezită prin frica de urmările, ce le va avea sufragiul universal, începe să-i copleșească și să-i pască mai urât pe corifeii coaliției.

Socialiștii, „darabanții", nemaghiarii se mișcă și sunt mai tari de cum ar fi bine să fie, din punctul de vedere coaliționist. In Austria parlamentul care în trecut să speria și de frazele bombastice ale ziarelor maghiare, când acestea scriau de „drepturile constituționale ale națiunei", este înlocuit prin parlamentul poporului. In disprețul izvorit din cunoștința perfectă a nimiciiciei parlamentului ungar, sunt cele mai heterogene partide din parlamentul Austriac solidare. Și sunt hotărâte să reducă la nimica prevalența cercurilor maghiare feudale în determinarea politicei Monarhiei. Prin pactul iscălit de toți miniștrii, coaliția e legată de guvern și guvernul de voința discreționară a domnitorului, ca și calul orb de gard.

Vor trebui să voteze contingentul militar ridicat, pactul umilitor cu Austria, sufragiul universal. Mai cu rând nu îi lasă din funcție Majestatea Sa pe iubiții săi miniștri coaliționiști. Câtă umilire, câtă miserie „națională", ce nesfârșite repetiri a trecerei prin jugul caudinic. Și între astfel de imprejurări nobila coaliție, „cavalereasca națiune" este silită să iubileze aniversarea „reintegrării constituției".

Hic Rhodus, hic salta!

Coaliția a dat în ședința de eri a Camerei dovadă de incontestabil bun simț atunci când demonstrativ a dovedit, că nu este în toane iubilare.

Ciudată tragicomedie a sorții!

Partidele maghiare, cari atât de mult, ba chiar totul au de a mulțumi pentru trecut domnitorului uită, în fața *prezentului*, că iubileul este un tribut pentru *trecut*. Iar nemaghiarii prin oratorul lor dau expresiune, că în fața iubileului sunt gata a arunca vălul uitării asupra trecutului și a prezentului, având în vedere *viitorul* ademenitor, a cărui perspectivă le-a deschis-o suveranul prin făgăduința sufragiului universal.

Coaliția a dat dovadă de bun simț, este adevărat, dar și-a dovedit și desăvârșita lipsă de gratitudine și de cavalerism față de Impăratul-Rege.

Iar noi? Noi am dovedit din nou, că nădejdei unui viitor mai bun, mai fericit și mai drept, știm să-i subordonăm și să-i jertfim amara amintire a trecutului vitreg și toată jalea, ce ne cuprinde sufletele în fața nesiguranței prezentului.

La cele ce ne învață acest iubileu să ne însemnăm bine faptul, că precum singuraticul om, astfel și națiunile în fața istoriei numai atâta numără, pe cât știu să fie de tari, de drepte și de înțelepte. Și să ne întărim forțele, să nu îngăduim în inimile noastre loc pornirilor nedrepte, iar în acțiunile noastre să fim înțelepți. Rezonul de stat și domnitorii, de când este lumea, totdeauna numai de națiuni vrednice și viguroase au ținut și au putut ținea cont. Să sperăm, că și neamul nostru este deja destul de viguros spre a se putea impune, ca astfel să se țină cont de voința și de forța sa în viitor.

Contele Andrássy —după cum ni-se telefonează din Viena — a cerut Sâmbătă o audiență la Majestatea Sa, dar a fost refuzat.

—

La desvălirea monumentului împărătesei Elisabeta a luat parte și Majestatea Sa. A fost lume multă și însuflețire. Guvernul ungar a fost reprezintat numai prin premierul Wekerle.

—

Partidul social-democrat la 8 Iunie. M. Sa Monarchul va sosi Joi în Capitală pentru a fi de față la serbările ce se dau la 8 Iunie din incidentul aniversărei de 40 de ani dela încoronare.

Au și plecat la Viena în acest scop Generalul Fejérváry Géza și comandantul de corp Ueskhüll.

La sosire membrii partidului social-democrat care reprezintă o forță în capitată, se vor înșira dela gară și până la palat aclamând pe suveran cu cuvintele: „Trăiască votul universal!"

Aceste aclamaţiuni nu sunt rostite la adresa Majestăţii Sale, ci vor înţepa în inimă pe coaliţionişti, cari vor trebui să iasă întru întâmpinarea Regelui.

Suntem curioşi să vedem ce mutră vor face conţii din guvern, cari vor fi siliţi să se chinuie sub acest infiorător strigăt pe o distanţă de câţiva chilometrii, căci în Cameră era lesne când venia vorba de sufragiul universal, părăsiau incinta şi erau salvaţi.

Pentru votul universal. Partidul socialdemocrat a aranjat Duminecă după amiazi o adunare poporală în păduricea oraşului având în program chestia sufragiului universal şi libertatea presei.

Adunarea a fost una din celea mai impozante şi au participat la ea vr'o zece mii de oameni.

Cuvântul de deschidere l-a ţinut Tészary Károly.

După aceea a vorbit Bokányi Dezső despre necesitatea introducerei votului universal şi trăgănările guvernului. Oratorul a atacat guvernul coaliţionist că nu-şi îndeplineşte promisiunea dată tronului, şi cere încontinu indulgenţa publicului, pentruca să-şi trimită unul după altul membrii la Viena, pentru a se informa la curte despre impresia ce şi-a format-o suveranul asupra noului sistem electoral în Austria şi dacă nu cumva M. Sa în urma experienţelor făcute aci, ar fi aplicat să renunţe la o reformă în aceasta direcţie în Ungaria. Primul ministru Wekerle şi-a încercat norocul în diferite rânduri pentru a îndupleca pe rege să renunţe la dorinţa sa, a trebuit însă să se înapoieze plouat. Oratorul a făcut cunoscut publicului, că socialiştii vor mai aranja încă multe întruniri pentru a exopera dela guvern o pornire în introducerea votului universal.

A vorbit apoi Garbai Sándor asupra libertăţii presei.

Adunarea a acceptat resoluţia de a trimite Camerei o petiţie în care partidul socialist cere cu insistenţă introducerei sistemului electoral bazat pe sufragiul universal.

Partidul socialdemocrat din Kőbánya a organizat de asemenea o şedinţă pe piaţa sfântului Ladislau.

Când s'au început însă vorbirile, clopotele bisericei din apropiere au fost trase să se spargă, pentru ca în larma produsă cuvintele vorbitorului să nu fie auzite. Intr'adevăr că această metodă de suprimare coaliţionistă a avut efect, căci adunarea a trebuit să fie disolvată.

In multe oraşe din provinţă s'au ţinut de asemenea întruniri, cari toate ţintesc exoperarea sufragiului universal dorit de întreagă populaţiunea Ungariei şi urgisit de câţiva corifei paişoptişti cari îşi văd ameninţată grofia.

Croitorul şi ministrul. Nu se prea potrivesc aceste două cuvinte unul lângă altul; prea e mic un biet croitor, jerpelit ca orice muncitor, care nu-şi poate permite luxul să rupă din vreme şi pentru îmbrăcămintea proprie câteva ceasuri şi prea e mare un ministru al cărui nume e cel mai popular în Ungaria şi al cărui părinte la 48 printr'o energică zguduitură era cât pe aci să schimbe calea vieţii politice a ţării.

Bietul Kossuth nu visa, că pe înălţimea piedestalului politic pe care l-a cocoţat gloria părintelui său să fie ajuns de un vierme muncitor şi înfruntat de acesta.

„Nu te interesezi de soartea noastră, nu ne bagi în seamă“, i-a zis cu multă dreptate şi convingere meseriaşul.

Iar ministrul care trebuia să dea ascultare jalbelor lui Lipschitz, ori care ar fi fost formula sub care erau rostite, l-a privit cu dispreţ, i-a aruncat câteva cuvinte insultătoare, i-a întors spatele, acoperite într'adevor de o redingotă de cea mai fină stofă, sub care zace însă cel mai hain suflet.

Este aceasta procedură demnă de un părinte al poporului?

Poate un ministru să trateze cu o deputaţiune de oameni cinstiţi, care reprezintă mica industrie a ţării, o clasă întreagă de oameni, poate acest ministru —zic— să trateze cu ei ca cu orice necunoscut de pe stradă, care îl calcă pe bătături?

Această tactică o fi având logica ei între un conte şi un biriş de pe moşie, este însă absolut condamnabil când se practică sub acoperemântul sfatului ţării între acela, care şi-a luat obligaţiunea de a satisface orice cerinţă a poporului când aceasta este justificată prin expunerile ce i-se fac şi între un cetăţean de orice categorie.

Un ministru — fie el chiar Kossuth Ferencz—trebue să se desbrace de haina de conte în faţa nevoilor poporului şi să se coboare în mijlocul lui, pentru a-i asculta plângerile. Aci zace raţionamentul conducerei. Dacă nu voeşte să se folosească de acest raţionament ci ţine să facă pe contel, n'are decât să lase loc altora, cari sunt în stare să judece, că afacerile ţării nu sunt distracţii, ori sporturi.

Şedinţele Camerei. In decursul săptămânei acesteia Camera gată cu desbaterea asupra proiectului pentru stabilirea raportului dintre stăpâni şi servitori. Se trece apoi la desbaterea proiectelor despre funcţionarii de tren. Vineri şi Sâmbătă — din cauza jubileului — nu vor fi şedinţe. După terminarea proiectelor despre oficianţii de tren se închide prima sesiune parlamentară.

Chestia Brankovics. Sinodul episcopesc cu toate sforţările patriarhului — nu l-a declarat de nevinovat: a enunţat însă că congresul nu a fost competent să-l judece. De altcum e speranţă că chestia aceasta să ajungă la liman. Dupăcum anunţă Kel. Ért, ministrul-preşedinte Wekerle — la proxima audienţă va refera monarhului despre acuzele ridicate în contra patriarhului, precum şi despre decisiunile congresului în causa aceasta.

Ziarul nostru a fost, zilele aceste, în poziţia fericită de-a putea preciza — pe baza informaţiunilor ei primite din Viena — cauzele şi motivele crizei guvernamentale, care există şi astăzi în ciuda desminţirilor ce le dau ziarele maghiare de eri şi alăltăeri — comunicatelor proprii publicate în cursul săptămânii trecute.

FOIŢA ZIARULUI „LUPTA“

Intr'un sat...

Satul Hambarele e sat mare şi frumos. Linia satului e dreaptă şi formează o şosea nu tocmai largă, dar bine ridicată şi cu şanţuri adânci pe delături, ca apa să se poată scurge în voe.

De cum intri în sat, vezi toată lungimea lui; pe ici pe colo cu însemnări chilometrice. Până la isprăvitul satului unde e „conacul vechiu“, nu coteşte şoseaua nici la stânga, nici la dreapta, numai din când în când se fac pe amândouă laturile uliţi mai puţin curate, dar destul de largi.

Moşia e domnească. Acum nepoţii fostului domnitor o stăpânesc şi o administrează omeneşte.

Pe cheltuiala lor au făcut o şcoală frumoasă şi încăpătoare, au ridicat o biserică zugrăvită frumos şi au dăruit satului un spital întreţinut de ei. Pe unde treci, vezi urma proprietarilor, dornici de binele sătenilor.

Conacul e o clădire veche, nu tocmai mare, dar înconjurată de o grădină frumoasă. In fundul curţii conacului sunt hambarele şi alături de conac e moara, o moară sistematică.

In faţa conacului, cum treci uliţa, e grădina cea mare, plină cu viţă bogată în rod şi cu pomi roditori altoiţi.

Fără chiar să te opreşti, numai trecând în goana cailor satul, vezi curăţenia şi buna rânduială care domneşte peste tot. Ici, colea, câte o casă dărăpănată — de obiceiu aceste case sunt locuite de ţigani — în colo, sunt case frumoase mari şi luminoase.

Era în spre primăvară. Oamenii aşteptau cu nerăbdare să facă învoelile, ca să poată eşi la muncă.

Incet, ca bubuitul tunetului care vine din depărtare şi apoi creşte cu cât se apropie. se svonise prin sat că pe undeva, prin ţară, oamenii s'ar fi răsculat împotriva stăpânirii, ziceau unii, alţii spuneau că împotriva boerilor cari'i asuprea.

„Auzi dumneata!“, ziceau bătrânii, „ce-i învaţă diavolul!“

„Or fi având dreptate“ răspundeau tinerii, mai dârji.

Furtuna începuse năprasnic dela un capăt la altul al ţării, din susul Moldovei şi acum se întindea ca molima cea rea. Nimic nu-i putea pune stavilă.

Armata se concentra pe capete. Soldaţii rezervişti, chemaţi să potolească pe răzvrătiţi, nu voiau să tragă în fraţii lor de acelaşi neam. Frica numai că nesupunerea e aspru pedepsită, îi făcea să'şi caice pe inimă şi cu durerea în suflet să întinză arma.

Erau doar tot de ai lor cei cari cădeau. Crescuseră şi ei în nevoi şi lipsuri, munciseră din greu ca robii, de când îşi puteau aduce aminte şi în inima lor era acelaşi dor: pământ.

Al lor să fie pământul pe care'l muncesc din greu, pe care-l undă cu sudoarea frunţii lor dogorită de arşiţă; din toată munca nu se aleg decât cu un codru de mămăligă.

In Hambarele nu se mişca nimic. Dar în ascuns fierbea. Pe feţele sătenilor se citea neliniştea şi nemulţumirea.

Administratorul moşiei şi încă vre-o doi slujbaşi plecaseră în ascuns la oraş.

Pe la sate se trimesese manifestul regelui. Primarul din Hambarele se grăbi şi el să adune oamenii la primărie ca să le citească manifestul.

Vre-o două sute numai veniseră la chemare.

„Oameni buni“, începu primarul, „văd cu bucurie că la noi e pace. Şi de ce ar fi altfel? Boerul nostru e bun şi milos, şi bun e Dumnezeu! va da un belşug ca şi în anul trecut. Oricum ar fi însă, boerul vă poartă de grijă.

„Aveţi vreo nemulţumire?“

„Nu, nu!“ se auziră câteva glasuri.

„De, am avea“ ziseră cei mai tineri cu o uşoară ameninţare în glas.

Primarul se zăpăci. Ca să înlăture gălăgia care reîncepuse, începu să citească cu glas tare manifestul. Se părea însă că în

„Pesti Hirlap" polemizează din nou, în două coloane lungi, cu expunerile ziarului nostru şi nu găseşte nici de astădată altă desmintire, decât o directă provocare la adresa procurorilor de-a urmări cu atenţiunea scrisele ziarului nostru.

Deşi s'a anunţat sosirea Maj. Sale pentru ziua de 6 Iunie, *această hotărâre se poate schimba în momentul din urmă*, conform propoziţiilor, ce le va face ministrul Wekerle cu prilejul petrecerii sale în Viena, pentru a asista la desvălirea statuei reginei Elisabeta.

Notăm: La desvălire va fi de faţă *un singur ministru ungar*: ministrul-preşedinte Wekerle.

La situaţie. *Sub titlul acesta vom începe în numărul de mâne al ziarului nostru publicarea unor interviewuri politice de mare importanţă, pe cari le-a avut unul dintre redactorii noştri cu mai mulţi bărbaţi politici din Viena, unde a fost trimis anume cu această misiune.*

Pe telefon ne comunică, în acelaş timp, ştirea: **că sancţionarea legilor şcolare ale ministrului Apponyi e lucru hotărât.** *Motivele acestei hotărâri sunt însă de natură de-a contribui la o limpezire definitivă a stărilor din Ungaria, căci nu mai pot mulţumi pe nimeni: nici Camera nici popoarele.*

In cercurile politice bine informate din Viena nu se mai face nici o taină din convingerea generală că toate proiectele de legi, prezintate Camerei din partea guvernului coaliţionist, n'au avut alt scop decât provocarea unei crize, care să-i înlesnească guvernului o retragere cât de cât cinstită.

Chiar din aceste motive, Viena nu poate să refuze sancţionarea legilor şcolare, cum nu va refuza nici eventuala sancţionare a proiectului relativ la pragmatica funcţionarilor dela căile ferate, proiect care a provocat criza gravă cu Croaţia.

Guvernul coaliţionist trebuie să cază, dar nu pe tema unui proiect simpatic „patrioţilor" sovinişti, ci pe tema sufragiului universal.

E în joc cuvântul Majestăţii Sale şi Majestatea Sa nu poate şi nu vrea să-şi calce cuvântul.

Alegerea dela Ghernesîg. In cercul electoral Ghernesîg (com. Mureş-Turda) alegerea de deputat a fost fixată pe ziua de 15 Iunie n. Candidaţi sunt doi: secretarul de stat Désy Zoltán, cu program kossuthist, şi scriitorul Malonyai Dezső, cu program *coaliţionist*.

Program „coaliţionist"? Ce-o mai fi şi asta...

„Naţiunea loială". Consiliul comunal din Löcse, la propunerea directorului gimnazial Kalmár Elek, a hotărât să nu invite la procesiunea de Joi muzica militară, fiindcă această muzică ar cânta imnul „Gott erhalte", *ceea ce ar stârni resentimente în cetăţenii oraşului.*

„Naţiunea", căreia atât de mult îi place să se mândriască cu „loialitatea" ei, începe să devină ridicolă.

ROMANIA.

O scrisoare a dlui D. Sturdza.

Programul partidului liberal pare a fi nemulţumit şi pe unii dintre membrii acestui partid, cari văd în reformele proiectate de guvern un pericol care le ameninţa — latifundiile lor private.

Unii dintre aceşti mari proprietari au hotărât să-şi pună candidatura lor independent de partie din care fac parte. De aceea Dl Dimitrie Sturdza, şeful partidului naţional-liberal, a trimis preşedinţilor cluburilor liberale din ţară următoarea adresă:

„In împrejurările grele prin cari trece patria noastră, fiecare partid este dator să-şi strângă rândurile, ca acţiunea lui să fie îndreptată de un singur gând, acela al datoriei către ţară şi popor. Această datorie e încă mai imperioasă pentru partidul naţionali-liberal, care este astăzi la guvern.

„Prin urmare, membrii partidului naţional-liberal trebue să meargă la alegeri strâns uniţi, votând compact şi fără şovăire pentru candidaţii hotărâţi de comitetele executive din judeţe. Aşa numitele candidaturi independente ale acelora cari se numesc membrii partidului naţional-liberal, sunt contrarii datoriei, ce avem cu toţii, de a pune interesele generale ale statului şi ale societăţii mai presus de ori ce mulţumiri, nemulţumiri sau cerinţe personale.

„De aceea, Comitetul Executiv al partidului naţional-liberal va considera pe membrii acestui partid, cari îşi pun candidaturi independente, ca ostile acestui partid, de vreme ce în momente importante au o acţiune reprobată de cercurile diriginte ale lui."

Preşedintele Comitetului Executiv
al partidului naţional-liberal.

D. Sturdza.

Rezultatul alegerilor colegiului I de Senat.

Iată rezultatul alegerilor Colegiului I de Senat din întreaga ţară:

Ilfov. P. S. Aurelian liberal 712 v. ales.

Ilfov. General C. Budişteanu liberal 676 v. ales.

Argeş. T. Trifonescu liberal 202 v. ales.

„ Al. Vericeanu „ 164 „ „

Bacău R. C. Porumbaru liberal 98 v. ales. Eug. Ghica Comăneşti, conservator 102 v. ales.

Botoşani. Dr. C. Bucşenescu liberal 89 v. ales. Al. Enacovici liberal 96 v. ales.

Brăila. Dim. A. Sturdza liberal 219 v. a. Nic. Ionescu liberal 182 v. ales.

Buzău. Anton Carp liberal 210 v. ales. C. C. Arion cons. 177 v. ales.

Covurlui. C. Ţinc liberal 188 v. ales.

Pentru un loc balotagiu.

Dolj. Al. D. Nicolaide liberal 331 v. ales. Ion G. Pleşa liberal 310 v. ales.

Dâmboviţa. C. C. Comăneanu liberal 137 v. ales. Pentru un loc balotagiu.

Dorohoi, Ion N. Pilat, liberal 100 v. ales. Pentru un loc balotagiu.

Fălciu. Gh. Teleman conserv. 70 v. ales. Pentru un loc balotagiu.

Gorj. Balotagiu pentru ambele locuri.

Ialomiţa. C. Ciochină, liberal 113 v. ales. C. I. Chiriacescu liberal 113 v. ales.

Iaşi. P. Poni liberal 269 v. ales. Al. Bădărău, conserv. 260 v. ales.

Mehedinţi. Mih. Burileanu liberal 141 v. ales. I. Igiroşanu liberal 149 v. ales.

---

loc să-i potolească, îi îndârjise mai tare. Unul din ei însă —era cu carte căci făcuse şi vreo 2 clase gimnaziale — îi potoli uşor zicându-le: „lăsaţi-mă să vorbesc".

Se întoarse apoi spre primar şi cu gesturi de orator începu. „Aşa e, d-le primar, boerul e bun şi milos. Dar unde-şi arată mila? Muncim ca robii, belşug a dat Dumnezeu—cum spuseşi d-ta — dar noi cu ce ne-am ales? Tot lipiţi pământului suntem.

„Beţi lapte când sunteţi bolnavi, faceţi-vă case încăpătoare şi luminoase" ne zice doftorul, dar cu ce? Nu te uita că vre-o doi-trei din sat au stare, dar ăilanţi mulţi cu ce trăesc? Vai de păcatele lor!

„Ei Vasile, îmi spunea mai deunăzi, dl Ghiţă administratorul, nu uita că mai ai ceva datorie de anul trecut.

Şi cum, Doamne iartă-mă! că am muncit toată vara de m'am spetit şi tot dator, mereu dator?

„Aşa e, drept grăeşte" se amestecară şi alţii în vorbă. Bătrânii stau de oparte mai liniştiţi.

Şi acum, dle Primar, începu iar Vasile, noi nu mai facem învoelile de până acum. Ce o vrea Dumnezeu! Ori le schimbă boerul pe cum le vrem noi, ori de nu, pace!

„Ştiţi ce", le zise primarul care văzu că ori-ce împotrivire nu ar face decât rău", „să trimitem pe cineva la oraş să-i spună boerului ce vreţi".

Se învoiră şi primarul scrise, pe un petec de hârtie cererile sătenilor şi trimise pe un slujbaş al curţii la oraş.

Până a doua zi seara—cât trebuia să zăbovească cel trimis, se câştiga timp. Ştia că oamenii vor sta liniştiţi până atunci.

In satele vecine se dăduse foc la conacuri şi la pătulele cu grâne. Limbi mari de foc se ridicară până la cer şi fiindcă satele erau la o mică depărtare, se vedea lumina că parcă ar fi ars în sat.

Oamenii din Hambarele nu închiseră ochii toată noaptea.

Spre ziuă, câţiva ţărani din satele aprinse veniră la Hambarele. Unul, încins cu o panglică tricoloră şi cu o cruce mare atârnată pe piept, umbla din casă în casă şi le spunea: „Sculaţi că a sosit ceasul. Pământul e al nostru, ni l-a dăruit domnitorul; nu mai avem stăpâni".

Cei bătrâni dădeau din cap neîncrezători; cei tineri însă se înflăcărau.

Grămadă de oameni se făcea din ce în ce mai mare.

Soarele se ridicase deabinele pe cer. Din spre răsărit se vedea ceva negru mişcând. Cu cât se apropia grămăjioara acea neagră, creştea. Acum era la marginea satului.

Armata, armata! începură oamenii să strige când văzură ce era. Un escadron întreg de cavalerie trecea spre satele învecinate unde ardeau averile boereşti.

Oamenii rămaseră o clipă înfricoşaţi. Cel cu crucea pe piept, simţindu-se oareşicum capul lor începu să-i mustre: „ce vă temeţi, măi! După ei".

Armata trecea liniştită în aasul cailor. Ajuns în dreptul conacului, colonelul se opri.

„Ce vreţi?"

Ţăranii nu ştiură ce să răspundă. Unul însă strigă: „pământ vrem".

„Imprăştiaţi-vă!" le zise colonelul „noi nu împărţim pământ" şi vru să pornească înainte.

Oamenii o luară iar în urma armatei.

Colonelului începură să-i scânteeze ochii.

„Inapoi"! le repetă ameninţător.

Oamenii par'că nici n'auziră; mergeau înainte.

Colonelul dete porunca şi armata se întoarse spre ei.

Un ţăran mai bătrân, jumătate nebun, scoase de sub cojoc un pistol vechiu ruginit şi trase. Arma nu luă foc.

Colonelul îşi pierdu liniştea.

„Imprăştiaţi-vă, ori vă fac una cu pământul pe care-l cereţi", răcni el.

La vorba pământ ţăranii se însufleţiră. Cel cu pistolul mai încearcă să tragă odată Ca prin minune glonţul porni, dar neţintit, trecu pe deasupra capetelor soldaţilor şi se pierdu în aer.

Prahova. C. Ienescu liberal 285 v. ales. G. Gr. Cantacuzino conserv. 257 v. ales.

Muscel. N. Gr. Iorgulescu, liberal 104 v. ales. D. Nicescu liberal 108 v. ales.

Neamţ: Th. Dornescu liberal 86 v. ales. Emil Zaharia liberal, 89 v. ales.

Olt: Dim. Protopopescu, liberal 132 v. ales Balotagiu pentru un loc.

Putna: N. Sáveanu, liberal 205 v. ales, dr Macridescu liberal 177 v. ales.

Roman: G. B. Buicliu liberal 130 v. ales C. Cantacuzino Paşcanu, cos. 130 v. ales.

Romanaţi: M. I. Demetrian, liberal 166 v. Paul Brătăşanu, cons. 160 v. ales.

Râmnicul-Sărat: Al. Tătărânu, liberal 102 voturi ales Balotagiu pentru un loc.

Suceava: C. Mănescu, liberal 53 v. ales St. M. Albu, liberal 47 v. ales.

Tecuci: Dim. A. Sturza. liberal 95 v. ales Th. Cincu conserv. 94 v. ales.

Teleorman: DD. Bildirescu, liberal 145 v. ales, Dr Petrini-Paul, liberal 149 v. ales.

Tutova: Teodor V. Ion liberal 121 v. ales, Stroe Belloescu liberal 116 v. ales.

Vâlcea: Val. Urseanu liberal 177 v. ales, Gr. Procopiu liberal 195 v. ales.

Vaslui; Neron Lupaşcu liberal 62 v. ales, Maior G. Valeanu liberal 62 v. ales.

Vlaşca: Al. Filipescu liberal 141 v. ales, Matei Corbescu, liberal 113 v. ales.

Rezultatul deci este pe partea liberalilor afară de 6 cazuri la Bacău, Buzău, Fălciu, Iaşi, Romanaţi şi Tecuci, unde a reuşit şi câte un candidat conservator.

Dl Take Ionescu, conservator a căzut la Dolj. Dl Nicu Filipescu de asemenea în Ilfov.

Din cele opt cazuri de balotaje şase au şanse pentru liberali şi numai două pentru conservatori.

Din Bucovina.

— Dela corespondentul nostru special —

Alegerile parlamentare.

Am promis în numărul 105 al acestui ziar, că voiu mai reveni asupra luptelor electorale din Bucovina. Drept aceea spre complectarea celor scrise atunci mai comunic următoarele:

Balotagiile din 23 Mai ne-au adus următorul rezultat: în Gurahumor-Solca a reuşit democratul Dr. Aurel Onciul cu 4689 voturi faţă de naţionalistul Dori Popovici, care a întrunit 3880 voturi; în cercul Storojinet-Cernăuţ-Boian Dr. Constantin Isopescul-Grecul cu 6246 din 11,423 voturi faţă de democratul I. Cuparencu.

Rezultatul final al luptelor electorale e deci: în cele 5 cercuri acordate în urma sufragiului universal Românilor, au fost aleşi 3 deputaţi cu program naţional, 1 cu program democrat şi un german fără partid. Se cuvine să amintesc şi cucerirea cercului Cernăuţ-vest din partea Românului socialist G. Grigorovici.

Unele escese, ce au provenit atât la alegerile generale cât şi la balotage, precum e manuarea ciomegelor, folosirea revolverului, sfârâmare de automobile, nu au nici o importanţă pentru noi, cari suntem deprinşi cu alegeri ca la Cehul-Silvaniei. Dar aceste fapte au totuşi aceea însămnătate, că servesc de dovezi ruşinoase ale unei lupte desperate purtate de fii aceluiaşi neam, pentru toţi aceia, cari sunt interesaţi în cauză şi au dat şi dau încă şi acum poporului o creştere politică, care numai timbrul cinstei nu-l poartă. Numai un exemplu, ce-l scot din numărul recent al „Luceafărului“, ca să nu fiu eventual învinovăţit de subiectivizm particular. „O aruncătură de ochi asupra gazetelor româneşti, cari se rup cu dinţii, îţi dă cele mai dureroase lămuriri“. — Da mă rog: cetitorul imparţial îşi poate câştiga lămuririle necesare din cetitul acestor gazete. Dar ce părere îşi câştiga acela care e martor ocular al certelor fără de sfârşit, a căror sămânţă s'a sămănat între elementele păturilor sociale a-le poporului român din Bucovina?...

Nu învinuesc pe nimeni, viitorul apropiat şi aşa ne va arăta pe aceşti sămănători!

Merită atenţie şi următoarele spicuiri: Căderea celor doi Români în cercul Câmpulungului se atribue ştirilor, ce s'au lăţit prin 200 telegrame falsificate, că naţionalistul Stefanelli şi-a retras candidatura, precum şi agitaţiei oficianţilor şi a unor Români slabi de înger. Acea a naţionalistului Dori Popovici faţă de democratul Dr. Aurel Onciul se atribue agitaţiei ne mai pomenite din partea învăţătorilor şi a altor aderenţi cumpăraţi, după-cum se zvoneşte cu o sumă de 135 mii coroane, Căderea democratului I. Cuparencu, faţă de naţionalistul Dr. Isopescul se atribue preoţilor şi aliaţilor acestora, deşi naţionaliştii afirmă cu siguranţă despre o alianţă a Rutenilor cu democraţii.

Incă ceva. Cei patru deputaţi aleşi ca reprezentanţi ai Românilor din Bucovina pentru parlamentul din Viena, au datorinţă să a ere cu demnitate interesele alegătorilor lor şi ale neamului întreg, în faţa celor 526 colegi ai lor, cari sunt reprezentanţii tuturor popoarelor din Austria.

Putere pentru a purta această luptă le dă lor încrederea, stima şi iubirea frăţească a alegătorilor şi a tuturor fiilor neamului. Noi îi asigurăm şi îi vom asigura şi în viitor despre aceasta; se pretinde însă cu tot dreptul dela toţi fraţii şi alegătorii Români din Bucovina, ca în unire frăţească să dovedească şi ei încredere deplină faţă de aleşii lor, să-i ajute prin puteri unite în munca grea, dar înălţătoare de inimi spre binele lor propriu şi al unui popor oropsit.

Căci munca aceasta va fi cenzurată nu numai de noi, ci şi de cei cari ne cunosc şi ne vor cunoaşte în viitor.

Viitorul Austro-Ungariei.

(Urmare).*)

Katcoff a proclamat era nouă în congresul Slavilor, ţinut la 1867 în Moscva; un exponent strălucit pentru aspiraţiile ei a fost descoperit în generalul Rostislav Fadejev, a cărui judecare logică a fost în repeţite rînduri confirmată prin evenimentele ce s'au urmat. Acest binecunoscut scriitor panslav era de părerea că salvarea Rusiei nu se poate face decât prin dărăburirea Austriei, confirmând astfel vederile lui Bismarck, care spunea că drumul Rusiei spre Constantinopole duce prin Viena. Şi cea ce a fost adevărat în 1871, e adevărat şi astăzi: „Cestiunea orientală nu se poate resolvi decât în Viena“.

Intr'adevăr, Ruşii sunt sau şampionii Slavismului şi ai viitorului lui, sau ai altui soiu de Tu aniani, dar nu sunt sinc ri aderenţi ai politicei europene; pentru ei o altă cale, între acestee două alternative, e cu neputinţă şi astfel mai curând sau mai târziu, „Rusia

*) Vezi numerele 103, 104, 105 şi 107.

A fost de ajuns. „Foc!“ porunci într'un răcnet nebun colonelul. Câţiva ţărani, căzură în genunchi. Treizeci de gloanţe izbiră în grămada de oameni. Mai multe căzură peste îngenunchiaţi şi mulţi din ei nu mai mişcară.

Un glonţ trecu pe deasupra mulţimei şi, la o depărtare de un chilometru nimeri o fetişcană care scotea apă dintr'o fântână. Fata rămasă o clipă cu mâna pe ciutură cu ochii căscaţi mari, apoi fără să scoată un geamăt căzu grămadă alături de fântână.

Când au ridicat-o de jos, nu mai sufla. O picătură mică pe sânge pe piept, arătă locul unde intrase glonţul. De frica armatei, mama şi vecinele îşi înăbuşiră plânsul.

Când se potoli măcelul — ţăranii o luaseră la fugă — jumătate din armată se încartieră la conac. Tatăl fetei care nu ştia nimic veni într'un suflet acasă. Când îşi văzu fata moartă rămase trăsnit. Atât zise numai: „până ce n'oi vedea un ofiţer cum e fata mea acum întinsă pe masă nu mă las“.

Nu se ştia cum vorbele astea ajunseră a doua zi la urechile colonelului. Şi pe când pregătea să-şi îngroape copilul, fu luat pe aus şi dus înaintea colonelului.

„Aşa ai spus, mă?“ îl întrebă acesta căutând să-şi stăpânească mânia.

Ţăranul îl privi ţintă şi tăcu.

„Aşa ai spus?“ întrebă iar colonelul mai răstit.

Ţăranul nu luă ochii de pe el, se încruntă, dar tăcu şi de astădată. Mâna cu care colonelul îşi răsucea mustaţa, tremura. Glasul părea însă liniştit când porunci: să-l împuşte.

Ţăranul nici nu clipi. Doi soldaţi vrură să-i lege ochii.

„Nu e nevoe“ le zise el, trecu uliţa şi se rezămă de gardul grădinei. Îşi trase puţin căciula pe ochi şi încrucişa mâinile pe piept. Se auzi foc! şi omul căzu fulgerat. Nimeni nu îndrăzni să crâcnească nici să-l ridice de jos.

„Cine a tras ieri cu revolverul?“ întrebă colonelul.

Bătrânul ce trăsese fu adus legat cot la cot de un alt tânăr.

„Tu ai tras?“ întrebă colonelul pe cel tânăr.

„Nu eu, taica,“ şi arătă cu capul pe cel legat de el.

„De ce ai tras, mă?“

„Păi... dacă nu ne daţi...“

„Dar tu?“ mai întrebă colonelul pe cel tânăr.

Primarul înainta: „Să trăiţi domnule colonel, ăsta tânăru e fecioru-său. A stat şi în puşcărie pentru omor. Zic oamenii că ieri el striga: „pe ei mă să-i omorâm.“

„Să-i împuşte pe amândoi“ zise colonelul şi intră în casă.

Ii deslegară. Ţăranul cel tânăr se întoarse spre tată-său.

„Taică, dă-mi mâna să ţi-o sărut!

„Ia lasă“ zise liniştit bătrânul, „mori tu şi fără să-mi pupi mâna. Şi voi flăcăilor spuse soldaţilor „trageţi“.

Treizeci şi şease de gloanţe porniră deodată. Tânărul căzu gemând odată adânc. Bătrânul se lăsă numai într'o parte.

„Ia treci tu, măi ăla, de colo, că eşti mai voinic şi mai trage-mi unul, că nu m'ai doborât.“

Soldatul întinse arma şi trase.

„Aşa, acum m'ai mâncat, câine,“ rosti cu mare greutate şi căzu grămadă.

Ţăranii se împrăştiară închinându-se. Câteva femei, pitite pe după bărbaţi, duseră colţurile tulpanelor la ochii cari lacrămau.

„Scăpai satul de un nebun şi de un hoţoman,“ gândi primarul.

Seara la „curte“ erau adunaţi ofiţerii la masă. Colonelul plecase şi comanda o luase maiorul.

„Ei, de nu eram eu să stăruesc pe lângă domnul colonel, nu se omora nici unul“ zise maiorul, scoţând cu mândrie pieptul în afară...

(Viaţa Lit.) **Lia Hârsu.**

———

trebuie să se extindă până la marea adriatică sau să se retragă din nou după Dniepru".

Aceasta nu e decât una dintre multele forme pentru a exprima adevărul, că dela modul cum tratează Rusia cu rasele, înrudite ei, depinde posibilitatea expansiunii ei înspre Vest sau Sud-vest. In orice mişcare de această natură, ea are la îndemână două unelte hotărâte: programul Cehilor, cari tund la independenţa Boemiei şi la extirparea elementului german în Boemia, şi — înrudirea cu nefericiţii Ruteni, victimile fanatismului polon şi maghiar. Modul în care noua lege despre reforma dreptului electoral austriac a fost interpretată în Galiţia în scopul de-a fi pe gustul elemen ul polon, a provocat o vie nemulţumire între Rutenii acelei provincii şi e teamă că tratamentul lor injust îi va face şi mai susceptibili pentru ideile panslaviste.

In vremea aceasta, sforţările Maghiarilor de-a-i maghiariza pe Slovacii şi Rutenii din Ungaria de Nord, cu ajutorul bisericii, produc cele mai desastruoase efecte, cari nu pot să nu aibă influenţă asupra situaţiunii politice. In 1903, mai multe sute de Ruteni au părăsit biserica gr. catolică şi au trecut la gr. orientali fiindcă li-s'a impus un preot maghiar. Urmarea a fost un proces monstru în Sighetul-Marmaţiei, unde conducătorii mişcării a fostu condamnaţi la 7—14 luni închisoare pentru „agitaţie împotriva unei confesiuni" şi „împotriva naţiunii maghiare"; iar acest incident a stârnit sentimente duşmănoase Maghiarilor în ţăranii neştiutori de carte din Nordul Ungariei, cari sunt pe cale să vadă în Rusia ultimul lor refugiu în lupta ce-o duc pentru limba şi existenţa lor naţională.

Aceeaşi politică fatală a maghiarizării e urmată şi faţă de Slovaci. In Noemvrie trecut, episcopul din Zips a transferat un preot pentru „agitaţiune panslavă", iar urmarea a fost că mulţi credincioşi au pus vot că vor boicota biserica până nu li se va da preotul, pe când alţii (aceasta o amintim în treacăt) ameninţă că vor trece la protestantism.

Boicotarea bisericilor pare a se lăţi printre Slovaci; un caz şi mai interesant s'a petrecut în vara din urmă în orăşelul Rózsahegy, unde cunoscutul preot slovac Andrei Hlinca a fost destituit din partea episcopului său pentrucă a sprijinit, la alegerile pentru parlament, pe candidatul slovac; acest preot a fost apoi arestat şi (dupăce a fost ţinut în arest preventiv peste timpul legal) a fost condamnat pentru agitaţiune panslavă" la doi ani închisoare şi amendă de 1500 de coroane. Primejdia trecerii Slovacilor la ortodoxism nu e aşa de mare ca şi la Ruteni (fiindcă între Slovaci sunt şi protestanţi), dar plângerile grave ale lor le oferă fraţilor slavi un prilej bun pentru a intriga dincolo de hotară. Câtă vreme există chiar şi posibilitatea renaşterii în viitor a unei Rusii mari, această politică care e responsabilă pentru astfel de nedreptăţi şi nemulţumiri în Carpaţi — nu e departe de nebunie. Monarhia habsburgică, e adevărat, a profitat de Polonia ca de un parafulger al chestiunii orientale, — cu alte cuvinte, până acum Austria putea să opriască întotdeauna înaintarea Rusiei înspre sud prin alimentarea nemulţumirilor în flancul ei, la Varşovia. Dacă însă Rusia ar da popoarelor sale libertate şi s'ar pune ea în fruntea unei mari mişcări slave (lucrare, oricât de neprobabilă s'ar părea, poate că ne aştepta în viitor), în cazul acesta Austria ar fi lipsită de acest scut şi s'ar găsi într'o poziţie foarte primejduită. Şi cum nădejdea unei Polonii independente an de an se reduce, atât de mult amânata împăcare cu Rusia se apropie văzând cu ochii; o împăcare să aibă de bază autonomia naţională; şi o Polonie împăcată ar deveni un magnet care în mod iresistibil ar trage spre sine şi Galicia. Din renaşterea României şi a Bulgariei Rusia a învăţat că Constantinopole nu se poate cuceri decât la Dunărea de mijloc, şi că prietenia Polonilor ar reduce lupta ce s'ar naşte în urma unui conflict cu Austria — la jumătate. Odată pierdută Galicia, în curând ar veni şi rândul Ungariei, şi ce numără şapte ori opt milioane de Maghiari în mijlocul oceanului slav?

(Va urma).

Din datoriile morale ale învăţătorilor.

Incercările vieţii isbesc pe cei bogaţi ca şi pe cei săraci; pe tineri ca şi pe bătrâni, puterea ca şi slăbiciunea, pe cei înţelepţi, ca şi pe cei cu minte puţină, pe cei cu titluri ca şi pe cei nebăgaţi în seamă. Şi ele urmează stăruitor una după alta, unele năcăjind vanitatea noastră, ear altele aducând *grea atingere* fericirii noastre.

Religiunea singură luptă cu isbândă împotriva încercărilor vieţii şi dă omului puterea să-şi împlinească datoriile. Religiunea e de neapărată trebuinţă pentru fericirea omului. Fără ea „nădejdea" e un cuvânt deşert. Ea ne dă totdeauna un ajut r minunat şi sigur în rugăciune, şi ne face să vedem cerul, isvor nesecat al adevăratelor mângâieri. Din timpurile cele mai vechi, rugăciunea a fost privită ca un mijloc puternic de înălţare al inimei, de statornicie în bunele hotărâri, şi de mângâiere în nenorocire. Toate popoarele s'au rugat Dumnezeirii; se roagă şi se vor ruga necontenit, pentrucă toate cred într'o fiinţă înaltă, mai presus de om, fiinţă care trăieşte în veşnicia secolelor, stăpân al sorţii lor, în care îşi pun toate speranţele. După cum zice Thiers: *„trebue o credinţă religioasă, trebue un cult la ori-ce asociaţiune omenească."* Omul aruncat în acest univers, fără a şti de unde vine, unde merge, pentru ce sufere, pentru ce există, ce răsplată sau pedeapsă vor primi turburările îndelungate ale vieţii sale, înconjurat de contrazicerile semenilor săi, omul în mijlocul multor contraziceri simte o trebuinţă puternică de a-şi face o credinţă hotărâtă asupra acelor lucruri, adevărată ori falsă, sublimă ori ridicolă, el îşi face una. Mumele noastre au făcut din rugăciune cea dintâiu datorie a noastră, spunându-o seara şi dimineaţa lângă leagănul nostru. Şi Mântuitorul îndemnând pe oameni să se roage, a voit se arate, că religiunea este temelia neapărată a ori-cărei bune creşteri. Studiul religiunei în şcoalele noastre trebue să ocupe locul dintâiu din punctul de vedere al educaţiunei morale. Aceste sentimente vor trebui infiltrate în spiritul copiilor din partea învăţătorimei noastre, fiind că învăţătorul e sufletul şcoalei. Se impune ca studiul religiunei să fie tratat cu deosebită atenţiune, ca astfel să formăm pe lângă inteligenţe agere şi inimi blânde şi bune, caractere nobile şi drepte, de cari avem atâta trebuinţă.

Ţânta noastră să fie a forma din copii ce ne sunt încredinţaţi spre instrucţiune şi educaţiune, viitori cetăţeni, sănătoşi trupeşte, sănătoşi şi nesmintiţi la minte, buni la suflet şi mai presus oameni religioşi-morali. Invăţătorii nu au dreptul se impună credinţa, dar au pe acela de a-o inspira, atunci ea ajunge a se impune prin gândire. Credinţa e înăscută „în germen la copil". Atârnă de învăţător, de familie, ca şi de preot, să o desvoalte, să o întărească şi să o facă călăuză neclintită a actelor vieţii, nu prin constrângere, ci prin observaţiune, nu prin intimidare, ci prin iubire.

Invăţătorii vor trebui să obicinuiască pe elevii lor a gândi numai la Dumnezeu, care îi aude, la fiinţele cari le sunt scumpe la viitorul lor, care nu va avea nici odată un sprijinitor mai bun decât pe Dumnezeu. Căderea unei naţiuni este provocată de nepăsarea sa religioasă. Indoiala e neputinţa spiritului şi nepăsarea e nesiguranţa inimei.

Slăbirea credinţei atrage după sine şi fără cruţare toate căderile fizice-morale, politice, pentru că lasă câmp liber ideilor cari lucrează la dărâmarea fiinţei — omului — a cunoştinţelor lui şi acelor idei cari aduc cele mai urâte patimi în inimile necredincioşilor.

Dacă învăţătorii nostri îşi iubesc neamul lor, dacă ei voesc propăşirea şi înălţarea lui, dacă au pretenţiunea ca Românii să mai existe ca naţiune în această ţară, atunci să insufle în copi i duhul energiei, prin neclintita temelie a credinţei religioase, să-i călăuzească prin exemplu la isvorul Dumnezeesc al virtuţilor bărbăteşti şi să bea dimpreună cu ei din acesta.

Nemuritorul istoric N. Bălcescu punând religiositatea Românului alăturea cu vitejia, zice într'un loc: „Când părinţii nostri credincioşi sublimi, înghenunchiau pe câmpul bătăliilor, cerând dela Dumnezeul armatelor, laurii biruinţelor sau coroana martirilor, îmbărbătaţi, ei se aruncau în mijlocul vrăşmaşilor şi Dumnezeu le da biruinţă, căci el ajută pe cei drepţi, căci el a lăsat libertatea pentru popoară, şi cei ce se luptă pentru libertate, se luptă pentru Dumnezeu."

N. Hamsea
Invăţător.

BULETIN PARLAMENTAR.

Şedinţa Camerei.

— Luni, 3 Iunie st. n. —

Şedinţa Camerei dela 3 c. a fost consacrată în parte proiectului refertior la jubileul de încornoare.

In incintă nu erau decât foarte puţini deputaţi. Intre ei câţi-va coaliţionişti, cari au rămas numai de curiozitate să asculte raportul, ceilalţi au preferat să facă haz pe culoare.

Nu le convine Kossutiştilor a 40 aniversare a încoronării regelui Francisc Iosif I, e ceva care taie în puritatea sentimentului lor naţional maghiar.

Intr'o linişte de mormânt referentul Hoitsy Pál dă citire raportului său.

El spune cuvinte seci, le caută într'adins pe cele mai seci.

Oratorul partidului naţionalităţilor, dl deputat Milan Hodza incearcă înzădar ca să aducă puţină căldură în acest gheţar.

Şedinţa se deschide la orele 10 a. m.
Preşe inte: *Iuliu Justh.*

Din partea guvernului sunt prezenţi: W kerle, Darányi, Andrássy, Jekelfalussy, Iosipovich.

Din partidul naţionalităţilor: Teodor Mihali, Coriolan Brediceanu, Goldiş, Milan Hodza.

Se citeşte şi se verifică procesul verbal al şedinţei trecute.

Se ia în desbatere proiectul de lege despre sărbătorirea aniversării a patruzeci de ani de încoronare ai Majestăţii Sale.

RAPORTORUL HOITSY îşi face expozeul asupra proiectului de lege, spunând, că guvernul vrea să se sărbătorească acest jubileu prin înfiinţarea de instituţii filantropice şi culturale, iar nu prin festivităţi şi prin parade.

MILAN HODZA: Este numai o urmare a credinţei noastre neclintite faţă de domnitor, dacă atunci, când asistăm la aniversarea unei domnii închinate înaintării omenimei, glasul durerilor noastre amuţeşte pe o clipă, pentru a face loc expresiunei omagiale a bucuriei noastre, a acelor, cari în acest parlament stăm pe băncile opoziţiei, a bucuriei pentrucă provedinţa divină l-a ţinut pe Majestatea Sa Regele nostru atâţia ani spre binele ţării.

Patria noastră, toate popoarele ei, toate clasele ei sociale încunjoară cu dragoste şi cu alipire persoana sacrată a Majestăţii Sale. Acele făptuiri ale guvernelor şi sfetnicilor de pe vremuri, după cari s'ar fi putut naşte o neînţelegere cu privire la iubirea, pe care Maiestatea Sa o are pentru ţară, pentru toate popoarele ei, pentru toate clasele ei sociale nu a clătinat sentimentul nostru de loialitate.

Adânca noastră loialitate faţă de dinastie şi faţă de persoana Maiestăţii Sale a fost încercată în suferinţe şi în vremuri grele; pentrucă această loialitate nu isvoreşte pe urma manifestărilor fără şir ale graţiei domnitorului, ci din o adâncă înţelegere a raţiunei statului şi din o încredere faţă de domnitor, înnăscută nouă.

Această încredere a fost înteţită din nou în timpul din urmă, când Majestatea Sa a dat o dovadă despre bunele intenţiuni pe cari le are faţă de ţară şi faţă de popoarele ei precum şi despre o înţelegere a spiritului modern al vremilor mai noue, dând ascultare acelei dorinţe a întregei populaţii a Ungariei, ca în viitor soartea ţării să se rezolve prin cooperarea unui parlament, care se va alege prin sufraj universal, secret cu votare în comune.

Suveranul nostru, care a încărunţit în mijlocul atâtor suferinţe, vrea cu inimă tânără ca să restabilească în aceasta ţară echilibrul politic şi mulţumirea. Iar noi, călăuziţi de aceste sentimente şi pătrunşi de nădejdea, că guvernul şi parlamentul actual nu vor ridica pedeci contra acelei străduinţe, ca în viitor soartea ţării să fie diriguită, — pe lângă domnirea Majestăţii Sale — din partea unui parlament ales prin sufraj universal, — primesc proiectele cari i s'au prezintat Camerei.

Proiectul se votează în umanitate.

Deputatul Brediceanu a strigat atunci «Trăiască Regele».

Un murmur de desaprobare s'a auzit în sală, în loc ca omagiul adus domnitorului de deputatul Brediceanu să-şi găsească răsunet în inima celor prezenţi.

Din contră o voce strigă ironic:

«Asta e la adresa Vienei! «Altul: Mai bine zi «Trăiască Impăratul»

Murmurul s'a continuat şi s'a stins apoi de evenimentele ce au urmat. Stenografii s'au abţinut însă de a înregistra acest caz.

Se urmează dezbaterea asupra proiectului de lege despre servitori.

Şedinţa se ridică la orele 2 p. m.

Şedinţa dela 4 Iunie.

Se continuă desbaterea pe paragrafi a proiectului de lege pentru servitori.

Să desbate §. 57. Vorbesc Giesswein Thorockay, Nagy György, Pető, Ernszt, Mezőfi, apoi ministrul Darányi îşi apără proiectul, de asemenea şi referentul. Se primeşte cu 3 modificări neînsemnate propuse de Thorockay.

Paragrafii 50, 59 şi 60 se primesc neschimbaţi.

La paragraful 61 vorbeşte Hammersberg.

Şedinţa se ridică la orele 2 p. m.

Şedinţa cea mai apropiată se va ţinea Miercuri, la 5 Iunie n. 1907.

Cronica externă.

Limitarea armamentului în conferinţa de la Haga.

Anglia s'a decis să facă în viitoarea conferinţă dela Haga o propunere, în scopul de a limita armamentul diferitelor puteri, întâlneşte însă din fiecare parte neîncredere şi răceală.

Cancelarul Bülow în discursul său din Reichstag zicea, că ideia desarmării n'a copt până acum nici o propunere precisă. Nu s'a găsit încă formula, care ar justifica marea diferenţă geografică, economică, militară şi politică a diferitelor state şi care ar putea servi de bază pentru o convenţie.

Deci atâta timp, cât nu se va găsi aceasta formulă, nu se poate vedea utilitatea unei discuţii în conferenţă în acest sens, ci ar rezulta tocmai un efect contrar.

Dr. Robert Kaiser din Geneva crede, că această opinie a cancelarului conţine adevărul şi este un îndemn de a se căuta o formulă, care deşi nu ar da o soluţie definitivă, ar avea cel puţin meritul de a permite o discuţie efectivă, evitând de a se atinge diferenţele geografice, economice, militare şi politice ale diferitelor state si care lăsând o libertate nelimitată fiecărei puteri să pună un frâu eficace şi docil armamentului.

Propunerile făcute până acum nu sunt absolute sau proporţionate unui factor oarecare, d. e. importanţa populaţiunei. Ori Germania. o putere tânără în plină desvoltare nu poate admite o limită arbitrară şi Franţa, o putere mare cu o populaţie aproape stabilă are obligaţiunea de a păzi echilibrul, de a avea un armament relativ mai forte decât Germania în raport cu numărul locuitorilor. De aci imposibilitatea de a se înţelege şi pericolul de a pune aceasta arzătoare chestiune.

Insă la altă parte umanitatea aspiră la pace ar fi foarte tragic ca războiul să fie excitat prin dorinţa imperitivă a păcei.

Dr. Kaiser propune încă:

Să se facă abstracţie de marea deosebire geografică economică militară şi politică a statelor, să se renunţe la limitarea teoretică, lăsând fiecărui puteri libertatea de a decide singura asupra armamentelor sale, însă de a face cheltueli încă mai oneroase.

In acest scop conferenţa dela Haaga ar stabili budgetul de războiu actual al fiecărei puteri luându-se mediul ultimilor ani şi ţinându-se cont într'o măsură oare-care la planurile de armament fixate de aci înainte. Ea ar stipula, că o parte (jumătate, o treime, o zecime d. e.) a ori-cărei augmentări viitoare a budgetului de războiu (sau chiar o contribuţie la budgetul total al războiului) trebue să fie vărsată de fiecare putere la Curtea internaţională dela Haaga, care să dispună în mod suveran în interesul păcei sau în interesul superior al umanităţii, subvenţionând opere economice, sociale ştiinţifice etc. Aceste subvenţii ar putea da preferinţă să fie atribuite puterilor, cari şi-ar reduce armamentul.

Curtea dela Haaga ar afla printr'o convenţie de acest gen mijloace pentru constituţia sa permanentă şi ar stabili astfel budgetul iniţial al unei vitoare conferinţe internaţionale.

•

Conflictul Pasici — Dr. Vuici.

Asupra acestui conflict şi a urmărilor lui un bărbat de stat rus se pronunţă în modul următor:

Pericolul unei crize ministeriale pare înlăturat cu primirea demisiunei doctorului Vuici şi pensionarea acestuia. Conferenţa radicalilor bătrâni, care a avut loc Luni la 3 Iunie, înseamnă un vot de încredere dat guvernului Pasici. Numeroşii amici personali şi aderenţi ai lui Vuici nu vor trece deocamdată în opoziţie, căci deşi au încredere în loialitatea şi sinceritatea declaraţiei lui Vuici, totuşi nu găsesc potrivit momentul de a accentua conflictul.

Situaţia lui Pasici ar fi fost cu mult mai periclitată dacă Vuici s'ar fi decis să se înapoeze în Serbia şi să reintre în politică făcând parte ca memnru al Scupcinei. Se ştie însă că Vuici printr'o scrisoare adresată de curând lui Pasici şi-a depus mandatul de deputat. După constituţia sârbească un deputat îşi poate depune mandatul numai cu învoirea Scupcinei. Cum însă Pasici posedă majoritatea, Sbupcina va primi desigur demisia lui Vuici, care deocamdată se va retrage în viaţa privată, iar aderenţii săi vor rămâne să facă parte din majoritatea guvernamentală.

Pentru moment o criză ministerială este deci înlăturată.

Situaţia însă nu este pe deplin clarificată şi sunt temeri că în curând se vor naşte nouă greutăţi pentru guvern.

Tinerii radicali, dupăcum se ştie, formează o puternică opoziţie şi ei încearcă să împedece activitatea lui prin mijloace obstrucţioniste. Considerându-se conflictul Pasici-Vuici, tinerii radicali la deschiderea Scupcinei, care urmează a se face la începutul săptămânei viitoare vor lua o atitudine cât se poate de hotărâtă, care va avea urmări cu atât mai desastruoase pentru guvern, cu cât acesta nu va şti să împedece obstrucţia şi să devină stăpân pe situaţie.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

probată ani de zile cu cel mai bun resultat.

ŞTIRILE ZILEI.

Marţi, 4 Iunie 1907.

— **„Abczug Kossuth"**. La deschiderea expoziţiei industriale din Cinci-Biserici, în vreme ce toasta ministrul Kossuth, procurorul comitatului Baranya, — Benkő Gyula e numele acestui corb alb — a strigat „Abzug Kossuth". Motivele supărării dlui Benkő sunt a se căuta în faptul, că la primirea archiducelui Iosif muzica militară a cântat imnul „Gott erhalte", iar seara, lăutarii au fost opriţi să cânte „Kossuth"-nota.

Urmarea acestei intreruperi a fost o provocare la duel a lui Benkő din partea deputatului Horváth József. Duelul acesta — pe pistoale — a avut loc Sâmbătă. Duelanţii au scăpat teferi.

Onoarea e reparată.

— **Răsvrătiri păcătoase**. Citim în „Unirea" dela Blaj, că o ceată de Unguri reformaţi au desgropat ziua în amiaza mare o sfântă cruce, pe care credinciosul Ion Manta din comuna Craifalău, tractul protopopiatului Dicio-Sân-Mărtin, din evlavie a ridicat-o pe locul său din sat pe marginea drumului.

Reformaţii au dus crucea în sat şi au răzimat-o de poarta creştinului Manta, care a fost cuprins de jale, când a văzut atâta neruşinare păcătoasă din partea nesocotiţilor de Unguri. Ce zic autorităţile maghiare la lucrul acesta, căci se zice, că am avea şi noi autorităţi?

— **Dl dr. Iosif Siegescu**, profesor la gimnaziul de stat din cercul V. a fost numit comisar al guvernului pentru examenele dela preparandia gr. or. română din Arad şi preparandia de stat din Timişoara. — Examenele se vor ţinea în 15 Iunie la Timişoara şi 26 Iunie la Arad.

— **Cum ne cunosc Francezii**. Din partea Francezilor am avut de înregistrat de multe ori cazuri de o completă ignoranţă a rostului vieţei noastre naţionale şi politice. Acest trist fapt constitue o grobiană insultă la adresa Românilor, cari din păcate varsă pe cale privată, fără convenţie, multe milione în buzunarul acestui frate latin, care ţine să se cunoască numa pe el.

Iată încă câteva culmi, cari scot în evidenţă inconstienţa, de care se lasă condus

franţuzul ori decâteori vrea să caracterizeze în amănunte lucrurile, ori întâmplările, cari se referă la noi şi la ţara Românească:

„Petit Parisien" dela 31 Mai zice, că comisarul cartierului Valles a trimis la umbră pe un *Român*, care îşi vârâse mâna în buzunarul unei doamne, ale sale fiind sparte.

Ştiţi cum chema pe neruşinatul de român? Benjamin Weissmann!

Fugi nene cu Benjamenul Dtale, că ăsta o fi grec, ori turc, dar român până-i lumea.

Una mai nostimă. „Siècle" dela 31 Mai scrie sub titlul Bucarest: Un museu industrial este pe cale de a fi instalat la ministrul *colonilor* din România.

După cât ştim România, are o singură colonie „Insula Şerpilor" nepopulată şi necultivată din diferite motive, cari nu ne interesează aci. Pentru guvernarea acestei mici colonii, România n'a întocmit nici un ministeriu, aşa zis al coloniilor.

Cronicarul gazetei în chestie nutreşte orişi cum un respect oare-care regatului Român dându-i din senin colonii şi o administraţie a lor nu ca un ministru de acum câţiva ani, care adresase o scrisoare unui prieten politic român aşa: Bucarest-Bulgarie.

— **La Vaţ.** Am plecat la Vaţ nu cu gândul de a-i face cinste oraşului cu prezenţa noastră, pentru că Vaţul acesta este un nume, care sună foarte urât pentru noi Românii, ci spre a face o vizită deputatului slovac Iuriga, care pentru frumoasele sale porniri naţionale a fost internat de sfătoşii nostri guvernanţi pe doi ani de zile în temniţa de stat din acest oraş.

Directorul închisorii Dl Gedeon Emil, căruia i-am prezentat cartea de vizită, a simţit de cuviinţă să nu ne permită intrarea (ceea ce în statul ungar e cel mai lesnicios lucru) pe motiv că numai înainte de amiazi e voie.

Ce era să facem? Să ne batem cu el să ne lase în temniţă? Lasă, că ne ducem noi cu ţidulă de la stăpânire şi atunci trebue să ne îngădue.

Ne-a părut rău, că n'am putut sta de vorbă cu Dl Iuriga.

Dar îl vom vizita odată înainte de amiazi pentru a cunoaşte şi atunci părerea D-lui Gedeon.

— **O nouă donaţiune a M. S. Regelui Carol.** M. S. Regele Carol al României a dăruit anul aceasta din lista Sa civilă, suma de lei 237,037 pentru clădiri şi restaurări de biserici.

Din 1901 şi până astăzi Suveranul a dăruit în acest scop 1,422.222 lei.

Din fondul acesta se vor restaura anul acesta bisericile Sf. Trei-Erarchi şi Sf. Nicolae din Iaşi, Sf. Dumitru din Craiova, Biserica mitropolitană din Târgovişte şi alte clădiri din Curtea de Argeş.

— **Distincţiune.** D-lui Augustin Paul, secretar-interpret la Consulatul General al României în Budapesta i s'a conferit medalia jubilară „Carol I."

— **La ciubărul varmeghiei.** Dr. Eötvös Bálint fost membru al casei deputaţilor. (Al câtelea o fi ăsta, că nu-i mai ţiu minte) a fost judecat de tribunal la 3 ani temniţă ordinară pentru înşelătorie. Apelul său fiind respins procurorul a emis un mandat de arestare împotriva dlui deputat care a şi fost înhăţat şi turnat la ciubărul varmeghei.

Astăzi dl Eötvös Bálint este membru-rob al temniţei din strada Alkotmány.

La mai mare domnule doctor!!

— **Un balon în flacări.** Se telegrafiază din Roma, că cu ocazia unor sărbări naţionale, la care a luat parte şi perechea regală s'a înălţat un balon militar, în care a luat loc căpitanul Univelli.

La o înălţime de 300 de metri gazurile cu care era umplut balonul, au explodat şi acesta a început a cădea cu o iuţeală vertiginoasă.

Căpitanul a fost grav rănit şi internat în spitalul militar, unde regele însuşi i-a făcut vizită.

După două ore însă a încetat din viaţă. Bravul căpitan, al cărui sfârşit a fost atât de tragic, a fost înmormântat cu o mare pompă.

— **Advocat nou.** Dl Dr. Iosif Boca, originar din Gherla şi-a dat, aici în Budapesta, censura de advocat, cu unanimitate şi cu laudă.

Felicităm pe noul advocat!

— **Iancu G. Coliban** este cel dintâiu măiestru tâmplar român în Braşov. In acest an îşi serbează jubileul de 40 ani în amintirea neîntreruptei sale munci în meseria tâmplăriei şi tot odată jubileul de 25 ani ca măiestru de sine stătător şi jubileul de un sfert de veac al căsătoriei sale. Felicitările noastre neobositului muncitor!

— **Un ţăran român omorât de soldaţi ruşi.** Din România vine ştirea, că în noaptea de 1 Mai s'ar fi comis o crimă în următoarele împrejurări.

Trei graniceri ruşi, dela pichetul din faţa statului Rogojeni au trecut Prutul şi au venit la cârciuma lui Ionescu din Rogojeni.

Aici s'au îmbătat zdravăn şi în urmă a rugat pe săteanul Vasile Profir să-i treacă Prutul.

Românul, bun din fire, îi ascultă şi îi întoarse la pichetul lor.

Aici, drept recunoştinţă, au tăbărât asupra bietului Profir şi l-au uciş cu focuri de puşcă şi împunsături de baionetă.

Se zice, că în urmă au tras focuri asupra satului românesc.

S'a deschis o anchetă pentru a se stabili adevărul şi responsabilităţile.

— **Stil American.** Văduva Rosalia Pendos, într'o foaie din Chicago, publică ştirea că voieşte să se mărite; caută un bărbat care întruneşte următoarele condiţiuni: să fie sănătos şi cel puţin de două măji grău. Poate fi şi sărac. Are dânsa avere destulă.

— **Necrolog.** La 1 Iunie c. a încetat din viaţă în Mocira în al 63-lea an al vieţii şi al 34-lea an al preoţiei sale cinstite părintele Avram Breban preot greco-catolic. Il jelesc fii sei Alexandru şi Corneliu. Fie-i ţărâna uşoară!

— **Esundare.** Ni se scrie din Ecica: In Rudolfsgnad apa a scăzut cu 14 cm. Mai multe mii de epuri s'au înecat în apă; autorităţile au dispus curăţirea apei de hoiturile epurilor. Lucrul însă merge greu şi descompunerea hoiturilor infectează intreg ţinutul.

Locuitorii — în cazul cel mai bun — numai peste două luni se vor putea muta în sat. De atâta timp e lipsă ca pământul să se usuce complet.

— **Câteva şire de pe Târnava-Mare.** On. red. a ziarului „Lupta". Prescurescului S. Popovici dela Racoviţa şi Vicarului Haţegului, cărora nu le trebue „Lupta" — Foaie revolver — mă oblig eu subscrisul a le procura câte o *bombă Ravachol*, asemenea şi tuturor acelora ce se vor mai retrage ca nişte laşi din sfânta luptă pentru şcoala română.

Numai prescuri, liturghii şi maşluri cu 7 popi li place dlor, iar când e vorba de luptă şi de apărarea drepturilor noastre naţionale să retrag ca nişte mişei şi ne lasă la voia întâmplărei.

Celor credincioşi steagului naţional le zic: „Cu Dzeu înalnte până la sfârşitul luptei!"

Ravaşol.

Economie.

Excursiunea agricultorilor ungari. Din Budapesta au plecat eri 65 membrii ai Asociaţiei regnicolare a agricultorilor ungari într'o călătorie de studii în Germania.

Excursioniştii vor cerceta cele mai însemnate şcoli superioare de agronomie, apoi morile cele mai raţional exploatate precum şi o mulţime de stabilimente industriale.

Călătoria va dura trei săptămâni.

Adunarea generală a societăţii dunărene şi navigaţie. Societatea dunăreană de navigaţie în adunarea generală ţinută la 29 Mai n. în Viena a hotărât ca din profitul net de 3,033.562 cor. să replătească statului 384.251 cor., iar acţionarilor se dea o dividendă de 42 cor. de fiecare acţie.

Un soi nou de vie. Agricultorii din Kecskenist se ocupă cu tot dinadinsul cu cultura pomilor şi viilor.

Grădinele de pomi şi viile din teritoriul nisipos al oraşului lor, sunt cultivate în cel mai raţional mod.

Locuitorii din acest oraş au un estins export de poame şi struguri. Bunăstarea agricultorilor creşte vădit.

Proprietarii din Kecskemét se întrec în nizuinţa de a cultiva cât se poate de raţional diferitele soiuri de poame şi struguri.

Proprietarului I. Mathiasz i-a succes a descoperit un nou soi dn vie.

A încrucişat anume soiul de vie „Muscat Lahnes Perfecţion" şi „Muscat Hamburg" şi astfel a produs un nou soiu de vie, care s'a dovedit de foarte durabil şi roditor.

Piaţa de zahăr din India. Camera comercială din India a rugat guveruul, ca în interesul industriei de zahăr să facă tot posibilul, ca Anglia şi pe viitor să primească convenţia de zahăr încheiată la Bruxella.

Bursa de efecte. La toate bursele din străinătate tendinţa e fermă, în deosebi la Bursele din New-York şi London cursurile valorilor s'au urcat.

Toate acestea făcând impresie bună asupra bursei noastre circulaţia a devenit animată, valorile atât internaţionale cât şi locale s'au vândut cu preţuri urcate.

Spre încheierea bursei tendenţa a devenit mai liniştită, cursurile au căzut iarăşi cu puţin.

Rentele şi valutele nu s'au schimbat.

La încheierea bursei au notat:

	Coroane
Acţiile institutului de credit	— 662·—
„ „ austriac	— 762·50
„ „ ung. a.	— 500·—
„ băncei de escompt a.	— 680·—
„ soc. căilor ferate austro ung.	— 112.25
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 94·15
„ „ coroane 4 „ „	— 117·10
„ austr. de aur 4 „ „	— 98·70
„ „ coroane 4 „ „	— 101·—
Scrisuri fonciare „Albina" „	— 19·18
Napoleond'or (20 franci aur) „	— 23·57
20 mărci germane, aur — —	— 11·43
Galbeni austriaci şi ungureşti	— 117·95
Bilete germane 100 mărci	— 96·07
„ franceze 100 franci	— 95·90
„ italiene 100 lire	— 95·—
„ române 100 lei	— 2·53
Ruble ruseşti de hârtie	

Preţurile cerealelor. In săptămâna trecută timpul în genere a fost favorabil desvoltării sămănăturilor.

Rapoartele private asupra stării sămănăturilor nu sunt mai favorabile.

Ministrul de agricultură va da la 4 Iunie n. un raport asupra situaţiei agricole, în care raport va comunica şi în cifre recolta aproximativă, ce se sperează în anul curent.

Preţurile cerealelor în urma timpului prielnic dezvoltării vegetaţiunei nu s'au urcat săptămâna trecută, s'au menţinut însă pe întreaga linie, deoarece agricultorii prevăd o recoltă slabă.

Anul trecut monarchia noastră a produs 69·5 milioane măji m. (q) hgrâu, anul acesta, conform taxărilor private, recolta grâului va fi abia de 50—51 milioane măji metrice (q).

In Anglia, Franţa, Belgia, Ţările de Jos şi Argentina preţurile grâului s'au urcat în săptămâna trecută cu 10—20 fileri de maja m. (100 kgr.).

La noi—în Budapesta— s'au vândut săptămâna trecută abia 40.000 măji m. (q) grâu, cu 20 fileri mai eftin decât cu o săptămână înainte.

Secara s'a eftinit cu 30 fileri de maja metrică (q).

Ovăsul, orzul şi cucuruzul şi-au menţinut preţurile.

Săptămâna trecută au sosit la Budapesta 203.486 măji m. (q) grâu, s'au expediat în acelaş timp 118.925 măji m. (q) făină şi 25.537 măji m. tărâţe.

Piaţa din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, maja metrică., frumos	21 cor. — fil.	
„ „ „ „ mijlociu	20 cor. — fil.	
„ „ „ „ mai slab	19 cor. 10 fil.	
Săcară, maja m. dela	15 cor. 75 fil. —	16.20
Orz, „ „ „	13 cor. 85 fil. —	14.40
Cucuruz nou „	12 cor. — fil. —	12.20
Ovăs, „ „ „	15 cor. 95 fil. —	16.60

II.

Producte.

— Preţurile sunt socotite după 100 kilogr. şi în bani gata. —

Unsoare de porc, dela	152 cor. —	153 cor.
Slănină, . . . „	128 cor. —	135 cor.
Cartofi, . . . „	0 cor. — fil. —	0·—
Spirt, ... „	49·— cor. —	49.50

III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch).

(Prima calitate ungară).

Bătrâni . .	— — — fileri kilogramul
Tineri . . .	141—142 fileri kilogramul

Redactor responsabil:
VASILE MACREA

Tip. «Poporul Român», István-ut 11.

In partea nordvestică a Ardealului în ctt. Hunedoarei, pe malul drept al Murăşului, într'o vale încântătoare, incoronată de păduri şi scutită de praf şi vânt..

Unica apă fer- binte feruminoasă **Izvorul Diana din Algyógy.**

a cărei temperatură permanentă e 31·9° ear apa'i minerală e — conform atestatelor medicilor de specialitate — cea mai bună în toată Europa, se foloseşte cu resultat escelent la morburile următoare: aprinderea peliţei de oase, la cele mai îndârjite boale de piele, la mâncărimi cronice, la boale femeieşti etc., prepararea băilor de mol, feruminoasă.

!! Medici permanenţi de băi !!

Staţiunea căilor ferate:
Pentru tren de persoane ... ... Romosz-Algyógyfürdő
Pentru tren accelerat ... ... Szászváros (Orăştie)
Dela gară comunică omnibuse comode şi trăsuri private.
Poştă, Telegraf, şi staţiune Telefonică.
In Algyógy, în nemijlocită apropiere de băi se capătă vipt escelent de casă. Israeliţii află culină curată şi ritual. — Pentru singuratici, întreţinerea întreagă dela 5 Cor., cu tot cu taxele de scaloă medici şi musică. Pentru familii preţuri foarte moderate după învoială. Cu esplicări şi prospect serveşte gratis, cu plăcere administratorul
1—3 SKLENARIK ANTAL.

Institut de credit şi economii „Vatra“
Cluj (Kolozsvár.)

AVIS!

Tribunalul din Cluj, cu sentinţa din 31 Maiu 1907 Nr. 6170, a încuviinţat improtocolarea firmei «VATRA», institut de credit şi economii; iar direcţiunea, în şedinţa dela 29 Maiu a. c., a decretat începerea operaţiunilor în localul institutului, instalat în **în Cluj, strada Kossuth Lajos No. 26 Etagiul I.**

Domnii acţionari sunt poftiţi să solvească la cassa institutului, ratele de câte 10% după acţiile subscrise la: 1 Iulie, 1 Septemvre, 1 Noemvre — 1907; 1 Ianuar, 1 Martie, 1 Maiu şi 1 Iulie — 1908 — căci la cas contrar se vor compta 6% camete de întârziere.

2—3 *Direcţiunea.*

Valea „Bányavölgy“,

staţiune balneară şi loc pentru vilegiatură în Oraviţa (Banat) e situată sub Marilla, în mijlocul unei păduri întinse cu brădet. Aer bogat în ozon, fără praf şi apă excelentă de izvoare. Salon de muzică şi de lectură, muzică în parc, locuri admirabile pentru excursii.

Diferite cure de apă rece, cum şi un bassin de înnotat de 70 m. de lung. Duşuri-Kneipp, massage şi electrizări pentru înbolnăviri ale sistemului nervos, cum şi pentru înbolnăvirea vaselor inimei şi a sângelui, a organelor de mistuire şi resuflare (astma), reumatism, boale femeeşti, dureri de beşică şi de rărunchi etc.

Medic curant: Dr. Ludovic Méhes (român).

Pension complect (vipt, locuinţă şi serviciu), la zi, dela 4 cor. în sus.

Saisonul: 1 Mai — 30 Septembre. Prospecte (şi în limba română) se capătă la

Direcţiunea băilor „Bányavölgy“ în Oraviţa. 2—3

„Graniţerul“, inst. de credit şi econ. în H.-Dobra

PROSPECT.

Adunarea noastră generală extraordinara, ţinută la 8 Maiu 1907 a luat cu privire la înmulţirea capitalului social, următorul concluz:

1. Capitalul social, pe baza §-lui 4 din statute, se înmulţeşte dela 150.000 cor. până la suma de 300.000 cor.

La înmulţirea capitalului social acţiunile vechi au drept de preferinţă şi pentru exerciarea acelui drept, acţiunile vechi trebuesc prezentate direcţiunii spre stampilare.

2. Fiecare acţionar vechiu are drept să opteze din emisiunea nouă, cu preţul **de 105 cor., atâtea acţii noui, câte posede din emisiunile de mai nainte.**

Suma ce e peste preţul nominal de 100 cor. să va conta la fondul de rezervă.

3. Dreptul de optare să poate exercita până în 30 Iunie st. n. 1907.

Acei acţionari vechi, cari până la acel termin nu au participat la subscriere, necondiţionat îşi perd dreptul de prioritate şi favorul punctului 2. la subscrierea de acţii din această emisiune nouă.

4. Până la 30 Iunie st. n. 1907, fiecare acţionar e dator a solvi la cassa institutului 5 cor. în favorul fondului de rezervă şi 20 cor. ca prima rată din preţul de emisiune, de fiecare acţie subscrisă, respective optată.

Ratele următoare vor fi a să plăti după fiecare acţie:

câte 20 coroane până în 30 Septemvrie 1907.
„ 20 „ „ „ 31 Decemvrie „
„ 20 „ „ „ 31 Martie 1908
„ 20 „ „ „ 30 Iunie „

Fiecare acţionar are însă drept a solvi deodată şi mai multe, sau toate ratele, înainte de termenii fixaţi.

5. La emisiunea această nouă de acţii încă să vor aplica dispoziţiunile §-lui 9 din statute.

6. Acţiile deplin plătite vor participa la dividenda anului de gest. 1909.

Dela plătirea ratelor până la 31 Decemvrie 1908, acţionarii noui primesc 6% interese după capitalul vărsat.

7. Acţiunile neoptate de acţionarii vechi, direcţiunea le vinde din mână liberă şi la neacţionari, începând din 1 Iulie 1907, şi anume: bucata cu preţul de 120 cor., din care sumă 20 cor. trec în favorul fondului de rezervă.

Aceşti acţionari au a solvi la subscrierea de fiecare acţie câte 20 cor. taxa fondului de rezervă şi 20 cor. ca prima rată din preţul de emisiune.

Faţă de aceşti acţionari noui încă să vor aplica dispoziţiunile din punctul 4, 5 şi 6 din acest prospect.

Acţionarii noui începând cu anul de gestiune 1909 întră în toate drepturile acţionarilor vechi.

H.-Dobra, la 8 Maiu 1907.

Direcţiunea institutului de credit şi economii
„GRANIŢERUL“.

Acest prospect şi formularul declaraţiunii pentru subscrieri de acţii din emisiunea nouă s'a expedat la adresa fiecărui acţionar, şi la cerere trimitem cu plăcere tuturor, cari să interesează de emisiunea nouă a institutului nostru.

Telegramă

Nepotului George, — Munţii apuseni.

Am dispus să-ţi trimită firma românească: F. A. Degan-Fiume, 5 kgr. cafea gustoasă din care a cumpărat: R. Patiţa, Dr. A. Vaida, Dr. Burdan, Dr. Banfi, Ungurean, Cathişel, judele reg. G. Vârtic, Bontescu, Dr. Onişor, Dr. Pap. S. Dr. Crişan, dr. Meseşan, N. Aleman în Bosnia, dr. Andressi, M. dr Meşter, dr. Gropşan, Morariu, dr Delen, directorul P. Stoica, Vet. Demeter, dr Frenţiu, M, Beşan, dr. Popescu, dr. Erdélyi, doamna v. Marinovits, dr. Cozma, dr. Manda, not. pub. Dregan, V. dr. Cheresteş, inginerul V. Mandeal, dr. Pap, dr. Bucur, dr. Demian, dr. Suciu, M. dr. Ciuta, C. Secula, dr. Halic, dr. Morcan, dr. Novac, dr. Cheţianu, Corcheş, doamna dr. Bogdan din Lăpuş, dr. Ardelean, dr. Trăilescu, dr. Tisu, prof. Bulc, dr. Ionescu, S. dr. Mladin, dr. Crăciunescu, dr. Miclea, dr. Marcu, dna dr. Motoc, etc. şi 1 kgr. Tea „Degan" din care are şi Directoara Stolojan, Beiuş. El ştie că cu cafea şi tea trăiţi. Scoate rembursamentul, nu mă face de ruşine. Fă-i propagandă că-i om cinstit şi bun Român. Preţ-curent trimite gratis!

5—5 Unchesul AUGUST.